

жаль, не в усьому досконалу, публікації варіантів більшої чи меншої структурної віддаленості.

Досвід укладання прозових збірок В.Гнатюка, і, зокрема, збірки анекдотів, має стати надбанням сучасної науки, а його критичне осмислення сприятиме удосконаленню текстологічної та едиційної практики.

ІРИНА КИМАНОВИЧ

/ІМФЕ ім.М.Рильського АН УРСР/

НОСІЙ СМІХОВОЇ ТРАДИЦІЇ

/за матеріалами зібрання анекдотів В.Гнатюка/

Серед 700 текстів /за нумерацією укладача/, опублікованих у збірці В.Гнатюка "Галицько-руські анекдоти" /Етнографічний збірник, т.УІ, 1899/, подано 359 записів 1897 року від Тимка Гринишина, мешканця села Пужники Буцацького повіту. "Приповідки" Т.Гринишина - своєрідне і значною мірою унікальне явище в українській традиції, що, попри певні обмеження, відображає через репертуар одного носія побутування традиції в її історичній і регіональній своєрідності. Нашу увагу привертають перш за все анекдоти, хоч і твори інших жанрових різновидів /сатиричні та гумористичні бувальщини, перекази, спогади, оповідання-роздуми, пародії, загадки, гуморески, каламбури, притчі, небилиці тощо/ також причетні до творення сміхового жанру і у згаданому аспекті надзвичайно показові /зрештою, укладач, вочевидь, на цій підставі і включив їх до тому/.

За калейдоскопом персонажів, сюжетів, тем спробуємо побачити своєрідність сміхового світу. Осмислення тематичного і сюжетного розмаїття творів надзвичайно важливе для розв'язання поставленої мети, і розгляд цього аспекту є необхідним, проте недостатнім. Тому доцільно звернутися до аналізу персонажів, їх характеристик і властивих їм функцій, дослідити особливості вияву семантичних

опозицій, пов'язаних з характеристиками статі (чоловіча/жіноча), віку (старий/молодий, дорослий/дитина), сімейного статусу (батьки/діти, рідний/чужий, одружений/неодружений/вдівець), соціально-майнового стану (панський/селянський, хазяїн/наймит, багатий/бідний) тощо. Ці опозиції та своєрідність їх втілення у художніх текстах характеризують світосприймання і світорозуміння носіїв-виразників сміхової культури. Дослідження текстів у цьому плані може стати ключем до пізнання сміхового світу, складовою якого є анекдот.

Розгляд зібрання, що дає своєрідний синхронний зріз, дозволяє всебічно охарактеризувати унікальний репертуар Т.Гринишина на загальноукраїнському тлі і наближає нас до глибокого розуміння української сміхової традиції.

ДМИТРО СКІЛЬСЬКИЙ

/Тернопільський педінститут/

АНЕКДОТИ ПРО ШКОЛЯРІВ, ЗІБРАНІ В.ГНАТЮКОМ

Володимир Гнатюк наполегливо збирав, ретельно вивчав і всебічно досліджував різні жанри українського фольклору, не залишивши поза увагою і найменш вивчений його вид - народний анекдот. Це найпопулярніший відділ в народній словесності, бо розповідають анекдоти всюди, де лише збирається група людей. Результатом наполегливої праці В.Гнатюка став великий збірник під назвою "Галицько-руські анекдоти" /Етнографічний збірник, т.УІ, 1899/, що був другою цінною книгою після аналогічної збірки "Веселий оповідач" Б.Грінченка. Відомий польський славіст О.Брюкнер писав, що це збірка, якої в "такім багатстві і в таких докладних записах не подала досі жодна інша слов'янська література у відділі народнього анекдота". (Kwartalnik historyczny, 1901, rocznik 16, s.35)

В.Гнатюк збагатив і теоретичні дослідження цього жанру на-